

mas, ja nüüd Wolgo, ja Kooma jõe ääres olewates moades, Bulgaarlaste lõssel. Siit tungisid nad edasi Rääsani lubermangusse ja Bati saatis saadikuid Rääsani würstide juure ülema: „Kui teie rabu tabote, siis andke föigest kümnest: würstidest, olatust rabast, hobustest. Rääsani würstid waastasid: „Qui meid ühtegi enam ei ole, siis jäab töö teile.“ Rääsani würstidel oli vähe sõjawäge; nemad palusid Vladimiri würsti Jürit Wsemolodowitschi oppi. Aga see ei tulnud appi, vaid lootis ise üksinda Tatarlastest jagu saado. Ebt lüss Rääsani würstidel rooske oli üksinda rõidelba, siiski rõotsi nad nõuaks oma kodumaad waenlaste eesti saitledo. Aga Tatarlasti oli armata. Nõnda kuidas lewadine suurmesi ümber olewad lehad täidab, nõnda täitsid Tatarlasted Rääsani würstiwalda.

Intustatalse, et Rääsani würst, lui ta nägi, et kusagilt abi ei tulnud, Batiile oma pojaga Beodri lassi tingitustega lätitas, selle lootusega, et oma maad waenlaste laostamisest peaasta. Würstil Beodoril oli ilus noine, nimega Ciprassia. Qui Bati tema iludusest kuulda sai, soovis ta teda näba. Aga Beodor loottis temale julgeste: „Kristased ei näita oma naiss mitte paha paganatele.“ Bati lõksis teda niisuguse kostuse eest hirmisäte viinata ja siis õra tappa. Sell ajal istus Ciprassia omas lambris ja waemast vâga, oma meest ootes. Ta oetus alna juure, oma poega walge käte peal hoides, ja ootas igatsetes oma armast abikaasa tagasi. Kortaga soob ta teada, et mees on tapetud: suda sees tabtis tal valu vârast lõkseda, ta hafas libedaste nutma, rõttis lapse lõmaste sülle ja sargas föigest maast maha jo — sai surma. Selle koha peale ehitati vârast kirik.

Bati tungis oma väehulka(de)ga edasi Rääsani linna peole ja hâmitas lõik õra, mis tee peal ette punitus: lissus linnad põbjani maha ja tappis rabast ilma armuta. „Mis seisib, sõi tuli, mis liitas, lõi mõõd.“ — Tapmine seisis linna ümber olewates sobitudes veel mõni päew edasi, kuid oblamine seisib. Aga ta rabwa nutusiaawalis: ei olnud enam ledagi, kes oleks ohanud ja nutnud.

Üls Rääsani würstidest, rõõgib ajaloo kirjutaja, oli sell ajal oma sõdadega Tschernigovi linnas. Qui ta oma kodulinna hirmust hâmitamisest teada sai, töötas ta lodu ja rõttis nõuaks

waenlastele seda hirmsat tegu fâtte tasuda. Tema lippus oma väise hulgaga — neid olt ainult 1700 sõjameest — Tatarlaste lastale liireste ja orulase julgusega.

Tatarlasted mõtlesid: Ega Rääsani surnud ju kodumaad loitsma üles ei töuse. „Mis mehed teie olete?“ küsib Bati viie mangiwetud soldatide käest: „Meie oleme Rääsani mehed, tulime teid aunga saatma, uagu niisugusele kuussale tsarile rõsbab, kui sina oled“ — kostisid teised —, saatma nõnda, kuidas Venelased harjunud, oma waenlasti saatma: Noolidega ja piiladega.“ See pentüs wapraid mehi ei jõudnud Bati bulladest jagu saada. Suurem jagu nendest jäitis oma elu ouuga tapeluses isamaa eest. Meid, seda suure tööwoewaga wangis saadi, laekis Bati tagasi kodumaale, ja ei teinud neile ühtegi lurrja ega wiga. Aga need üksikud mabwuse ja wapruse lased ei jõudnud õnnetu Venemaad mitte peasta.

Bati tungis edasi Vladimiri lubermangusse, voletas Rossma ja Sudali, laostas, mis ta rõis, rõttis wangis, seda ta fâtte sai ja lõi maha, kes waestu pani ja lippus edasi pealinna poolse. Vladimiri elanisid waatasid ehmatusega armamat hallade peale.

Vladimiri würst töötas Jaroslawi walda sõjawäge loguma. Tema pojad ja tütreid jäimad linna. Tatarlasted tulid linna alla ja lüssid: „Mis, kas Suurwürst linnas?“ Vladimiri mebed waastasid neile noolidega. Tatarlasted viirasid linna ümber. Noored würstid tahsisid välia minna, Tatarlastega rõillema. Nad rââlistid: „Suureme, suureme ouuga Vladimiri luldjete märamate ees õige-usu eest.“ Aga sõjarealisid ei lassinud neid mitte linnast välja, sest nad nägivad juba ette õra, et noori würstid väljas surm ootib, ja lootisid, et pea tuleb Suurwürst ja peastab neid õra. Võijendamal pâewal hafosisid Tatarlasted formi joosma, seadisid müürilõbumise masinaid üles ja tungisid pea linna sisse. Wsemolod lâts waenlastele lassi tingitustega masta, aga ta lõödi kobe maha. Würsti petesond peapiislopi Mihrowaniga rõgenestid sirlituse ja punivad ulsed linni. Tatarlasted ländisid lirilu ümber puud ja sünataisid siis põlema. Qui tuli lirilu ümber leegitset, hûudis piislop malju heolega! „Jõsand Jumal! Si-